

II Konferencja Użytkowników ASG-EUPOS

Katowice, 20-21 listopad 2012

Problematyka wykorzystania serwisów postprocessingu ASG-EUPOS do zakładania precyzyjnych sieci hybrydowych (zintegrowanych)

Roman Kadaj

W praktyce geodezyjnej pojawia się wiele konkretnych pytań dotyczących **algorytmów i procedur** jakie powinny się stosować w procesie pomiarowo-obliczeniowym precyzyjnych, trójwymiarowych **sieci hybrydowych** (zintegrowanych), czyli będących połączeniem obserwacji GNSS i klasycznych.

Dotyczy to przede wszystkim sieci konstruowanych z wykorzystaniem serwisów postprocessingu systemu ASG-EUPOS.

Referat będzie próbą odpowiedzi na szczegółowe pytania, ilustrowany przykładami obliczeń.

WARIANTY ALGORYTMÓW PRZY OBLICZANIU SIECI GNSS I ZINTEGROWANYCH

Nawiązania:	Rodzaj obserwacji	
	GNSS statyczne 1	GNSS + obs. klasyczne (zintegrowane) 2
ASG-EUPOS Serwis POZGEO-D A	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wyrównanie 3D (tylko nawiązania do stacji) 2) Transformacje do układów kartograficznych <hr/> Dla sieci precyzyjnej (2D+1D): <ol style="list-style-type: none"> 1) Rzutowanie wektorów na elipsoidę 2) Wyrównanie na elipsoidzie 3) Wyrównanie niwelacji satelitarnej 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Etap przygotowania danych <ul style="list-style-type: none"> - Wyr. GNSS 3D (stałe stacje) - Wyr. sieci klasycznej - Integracja danych w układzie BL na elipsoidzie GRS-80 lub 2000 (rzutowanie wektorów) 2) Etap finalny (2D+1D) <ul style="list-style-type: none"> - Wyr. sieci na elipsoidzie GRS-80 lub w „2000” (stałe tylko stacje) [- Transformacje BL -> xy2000] - Wyrównanie niwelacji satelit.
Inne: POLREF KLASA I + II B	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wyr. pseudoswobodne 3D (nawiązanie do 1 punktu) 2) Przeliczenie XYZ -> xy2000e 3) Transformacja Helmerta xy2000e -> xy2000 (na osnowę) 4) Wyr. niwelacji satelitarnej 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Etap przygotowania danych <ul style="list-style-type: none"> - Wyr. pseudoswobodne 3D - Wyr. sieci klasycznej - Integracja danych w BL lub „2000” 2) Etap finalny (2D+1D) <ul style="list-style-type: none"> - Wyrównanie sieci zintegrowanej (BL lub „2000”) (naw. osnowa) - Wyr. niwelacji satelitarnej

**ETAPY NUMERYCZNEGO OPRACOWANIA PRECYZYJNYCH SIECI ZINTEGROWANYCH
Z WYKORZYSTANIEM STACJI ASG-EUPOS, NA PRZYKŁADACH SIECI REALIZACYJNYCH
DLA TRAS KOMUNIKACYJNYCH**

(Wariant podstawowy A2)

Opracowanie wstępne

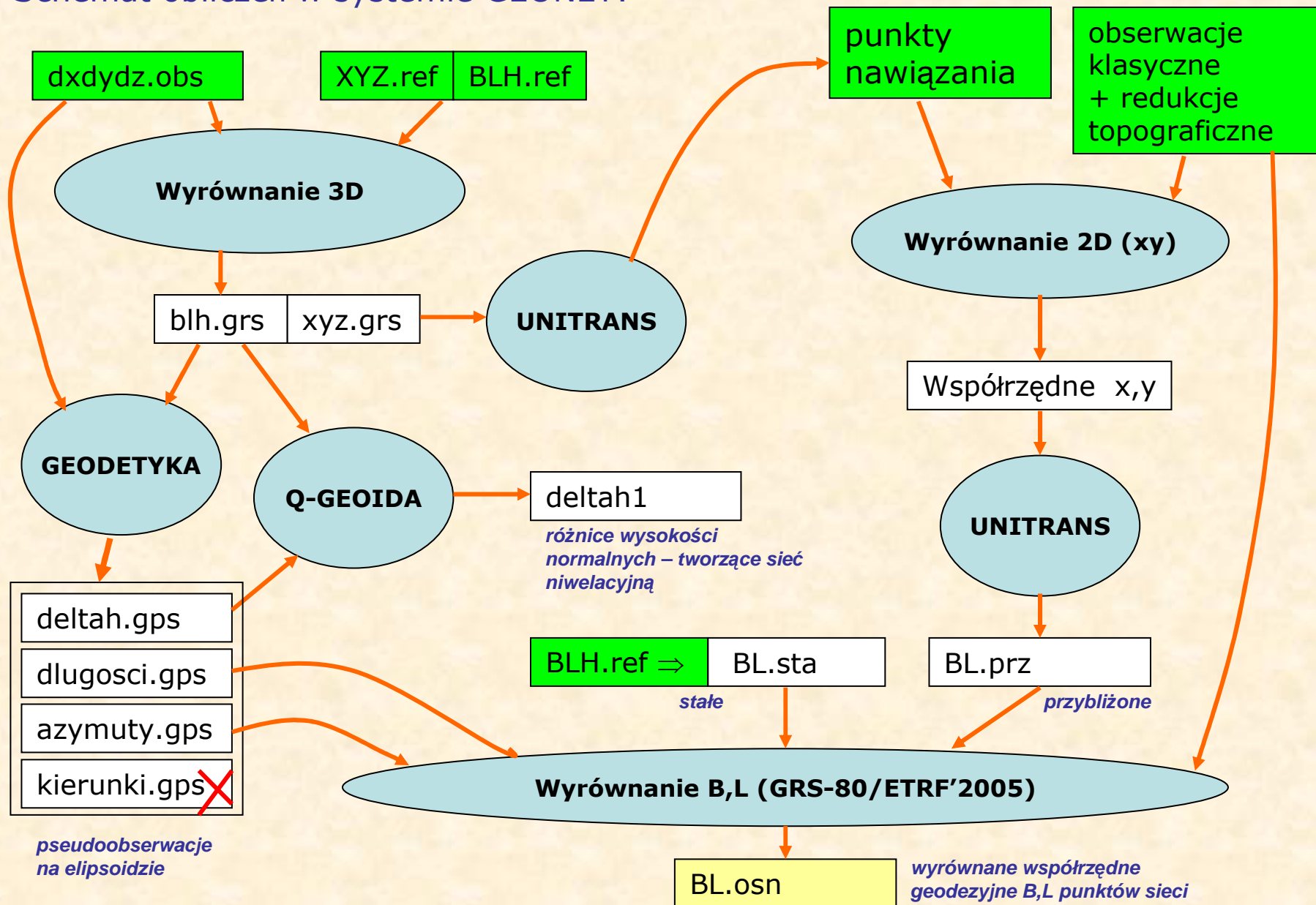
[wyznaczenie współrzędnych przybliżonych, redukcje i kontrole]

- **Wyrównanie trójwymiarowej sieci wektorowej GPS w układzie kartezjańskim w nawiązaniu do stacji referencyjnych**
- **Przekształcenie wyników na elipsoidę odniesienia GRS-80 oraz PUW1992**
  - **Transformacja współrzędnych BL na współrzędne płaskie xy92 (xy2000),**
  - **Rzutowanie wektorów GPS na elipsoidę – utworzenie wektorów linii geodezyjnych oraz zbioru różnic wysokości elipsoidalnych**
- **Przekształcenie różnic wysokości elipsoidalnych na odpowiadające różnice wysokości normalnych Kronstadt'86 (użycie modelu quasigeoidy)**
- **Kontrolne wyrównanie sieci klasycznej w układzie PUW1992, przy założeniu stałości punktów sieci GPS. Przeliczenie wyników na elipsoidę (współrzędne B,L jako przybliżone do etapu finalnego).**

Opracowanie finalne

- **Wyrównanie sieci zintegrowanej na elipsoidzie GRS-80 (nawiązanie tylko do stacji)**
- **Przeliczenie wyników do układu kartograficznego, np. 2000, 1992, 65 lub lokalny**
- **Wyrównanie niwelacji satelitarnej**

Schemat obliczeń w systemie GEONET:

Używane programy obliczeniowe pakietu GEONET

Wyrównanie sieci wektorowej GPS - podprogram gps3.exe - wersja 5.41

GEONET - system geodezyjny (c)ALGORES-SOFT Rzeszów www.geonet.net.pl

Wyrównanie sieci wektorowej GPS
[max.: 10 000 punktów, 30 000 wektorów]

2012-11-12

Zbiory wejściowe:

DXDYDZ.obs   BLH.ref   BL.ref
DXDZDZ_q.obs   XYZ.ref   H.ref

alternatywne zbiory obserwacyjne   zbiory współrzędnych punktów referencyjnych

Zbiory wynikowe:

WY.gps   MAPA.gps
protokół główny   mapa sieci GPS

zweryfikowane zbiory obserwacyjne

dxdydz_ok   dxdydz_er

XYZ.grs   BLH.grs
el. GRS-80/WGS-84 (układ ETRF'89)

XYZ.kra   BLH.kra
el. Krasowskiego (układ Pułkows'42)

OBLICZAJ   **ZAMKNIJ**

Folder roboczy = c:\GEONET\Obiekty\030

Wyrównanie ściśle sieci poziomej - program osn3.exe (WSG) wersja 5.9b

GEONET system geodezyjny (c)ALGORES-SOFT Rzeszów, tel./fax (0-17) 86-42-455 www.geonet.net.pl

WYRÓWNANIE ŚCIŚLE SIECI POZIOMEJ
Integracja pomiarów klasycznych z wektorami GPS
Maksymalna liczba punktów sieci: 20 000

2012-11-12

Zbiory wejściowe:

XY.sta   H.prz   KIERUNKI   AZYMUTY.gps
XYH.sta   redukcje   AZYMUTY   DLUGOSCI   KATY   KIERUNKI.mod   KIERUNKI.gps
XY.prz   Dalmierz   Limbus   DLUGOSCI.b   KATY.b   KIERUNKI.ort   DLUGOSCI.gps

Wybierz opcje:

Układ XY, strefa
Lokalny (bez redukcji)

Zasada wyrównania
STANDARD MNK

Tryb obliczeń
PELNY [standard]

Liczba iteracji 4

przyspiesz analizę dokładności
 standard   turbo

INICJUJ PROGRAM   **OBLICZAJ**   **ZAMKNIJ**

Folder roboczy = c:\GEONET\Obiekty\030

Rzutowanie wektorów na elipsoidę - RWE wersja 5.4

GEONET - system geodezyjny (c)ALGORES-SOFT Rzeszów www.geonet.net.pl

Rzutowanie wektorów GPS na elipsoidę
utworzenie pseudoobserwacji długości, kierunków, azymutów geodezyjnych i różnic wysokości elipsoidalnych
[max. 100 000 punktów, dowolna ilość wektorów]

Zbiory wejściowe:

DXDYDZ.obs   BLH.grs   DLUGOSCI.pln
DXDZDZ_q.obs   BLH.kra   AZYMUTY.pln
Elips.ini   BLH.def   KIERUNKI.pln

Zbiory pośrednie:

Zbiory wynikowe:

DLUGOSCI.gps
AZYMUTY.gps
KIERUNKI.gps
DELTAH.gps
Obs_net.ktr

? Opcje obliczeń:

ELIPSOIDA GRS-80 (WGS-84)

RODZAJE PSEUDOBSERWACJI:
NIETYRÓWNANE/WYRÓWNANE... PSEUDOBS.NIETYRÓWNANE

Określ błąd średni centrowania anteny w poziomie 0.005
Określ błąd średni pomiaru wysokości anteny 0.005
Empiryczny współczynnik błędów, śr. jednostk. Mo 1.000

Twórz automatycznie plany pseudoobserwacji (*.pln)

OBLICZAJ   **ZAMKNIJ**

Folder roboczy = c:\GEONET\Obiekty\030

Wyrównanie ściśle sieci na elipsoidzie - program gps7.exe (WSGE) wersja 5.6w

GEONET system geodezyjny (c)ALGORES-SOFT Rzeszów, tel./fax (0-17) 86-42-455 www.geonet.net.pl

WYRÓWNANIE SIECI NA ELIPSOIDZIE
Integracja pomiarów klasycznych z wektorami GPS
Maksymalna liczba punktów sieci: 20 000

2012-11-12

Zbiory wejściowe:

BL.sta   H.prz   KIERUNKI   AZYMUTY.gps
BLH.sta   redukcje   Dalmierz   DLUGOSCI   KATY   KIERUNKI.mod   KIERUNKI.gps
BL.prz   Limbus   DLUGOSCI.b   KATY.b   KIERUNKI.ort   DLUGOSCI.gps

Wybierz opcje:

Elipsoida
GRS-80 (WGS-84)

Zasada wyrównania
STANDARD MNK

Tryb obliczeń
PELNY [standard]

Format współrzędnych B, L
dd dd.dd.dddd... [s m sek]

Liczba iteracji 4

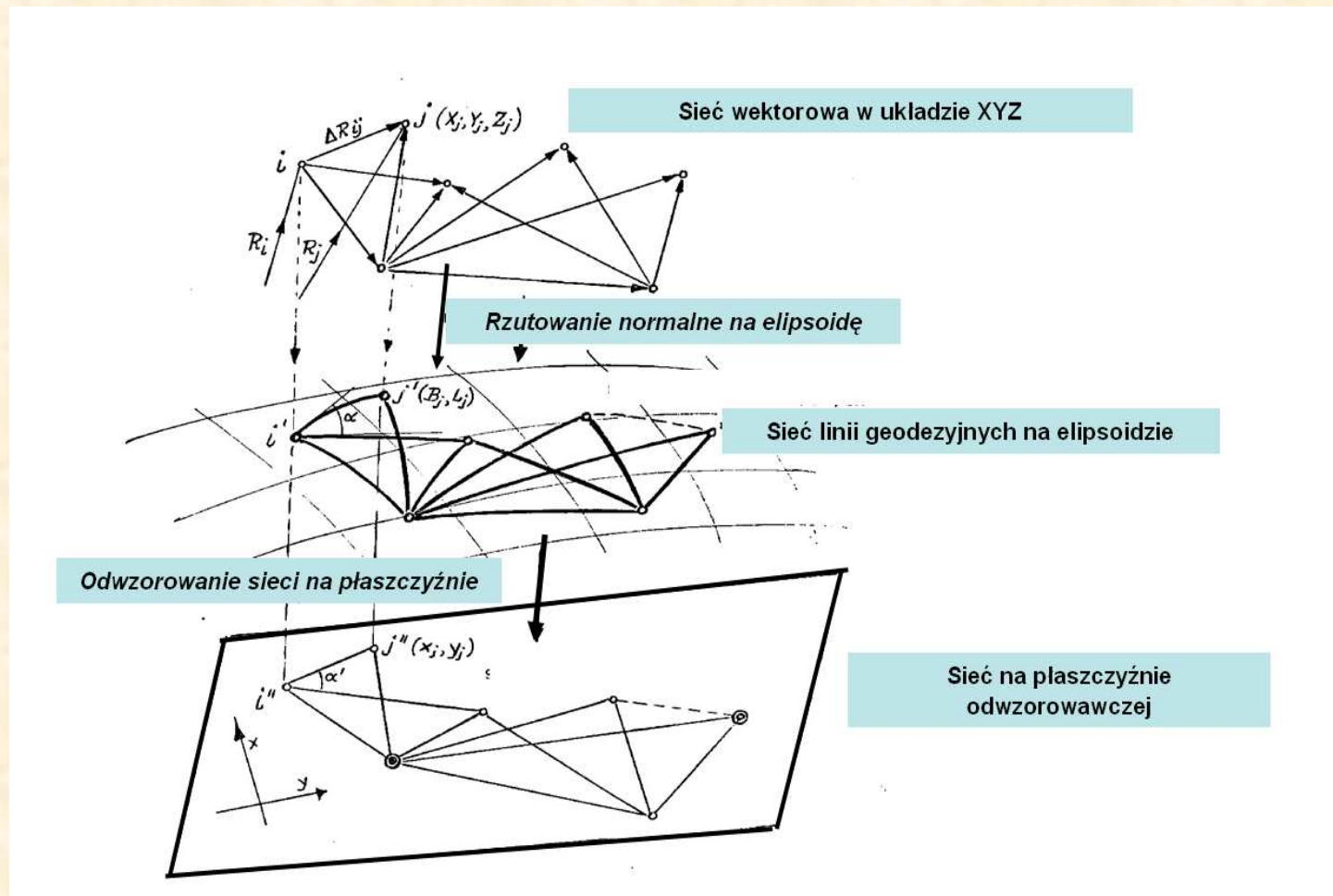
przyspiesz analizę dokładności
 standard   turbo

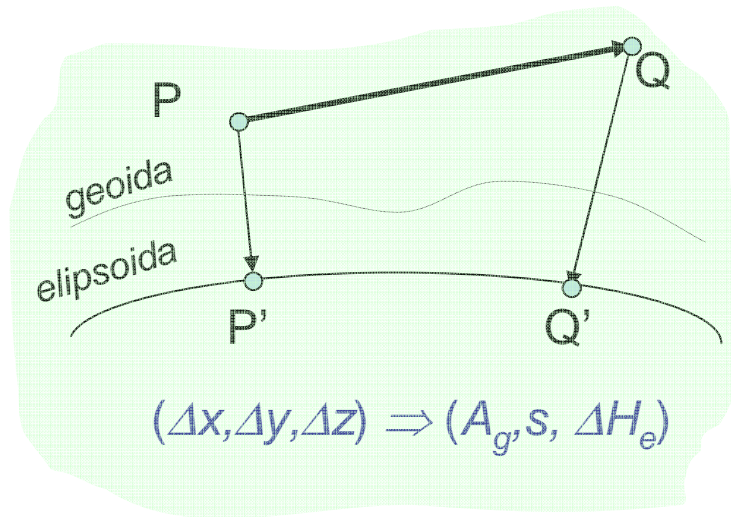
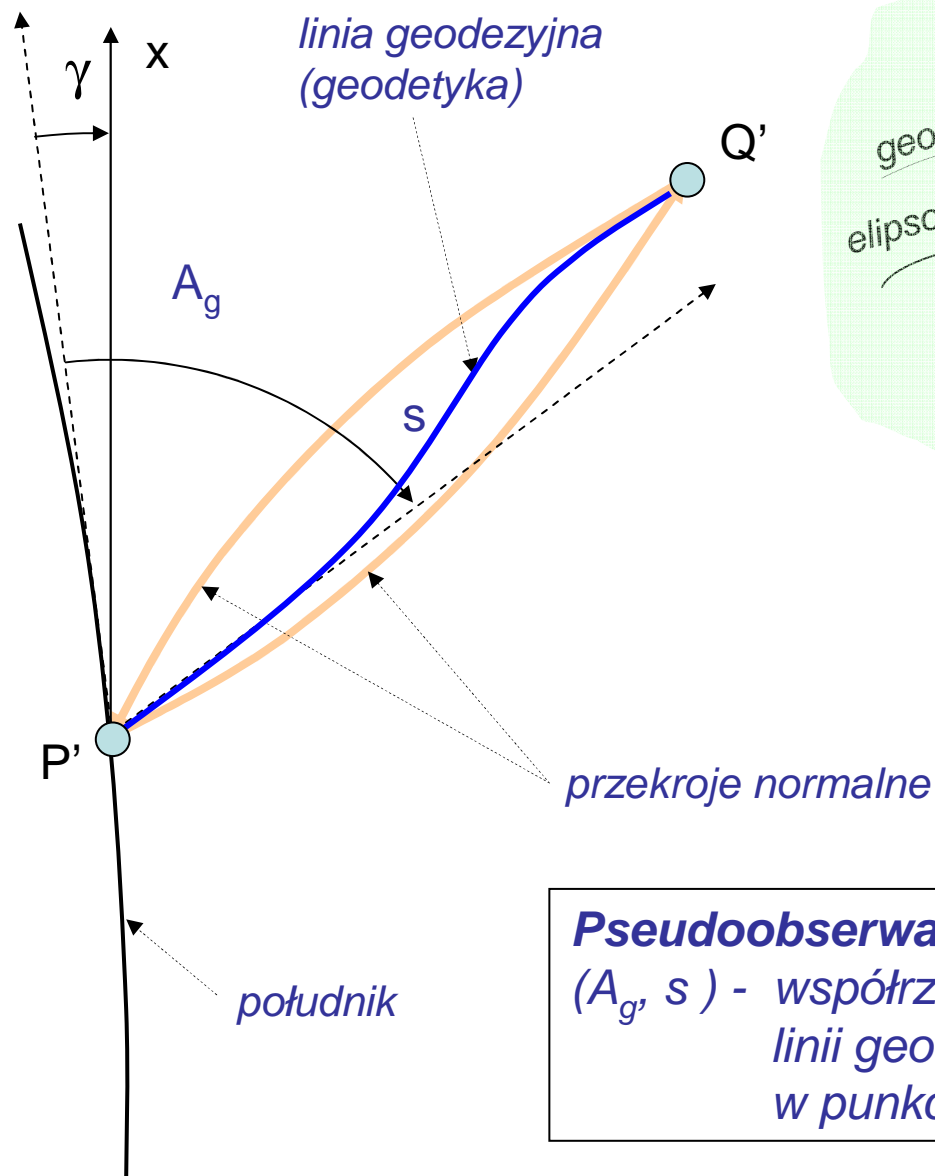
INICJUJ PROGRAM   **OBLICZAJ**   **ZAMKNIJ**

Folder roboczy = c:\GEONET\Obiekty\030

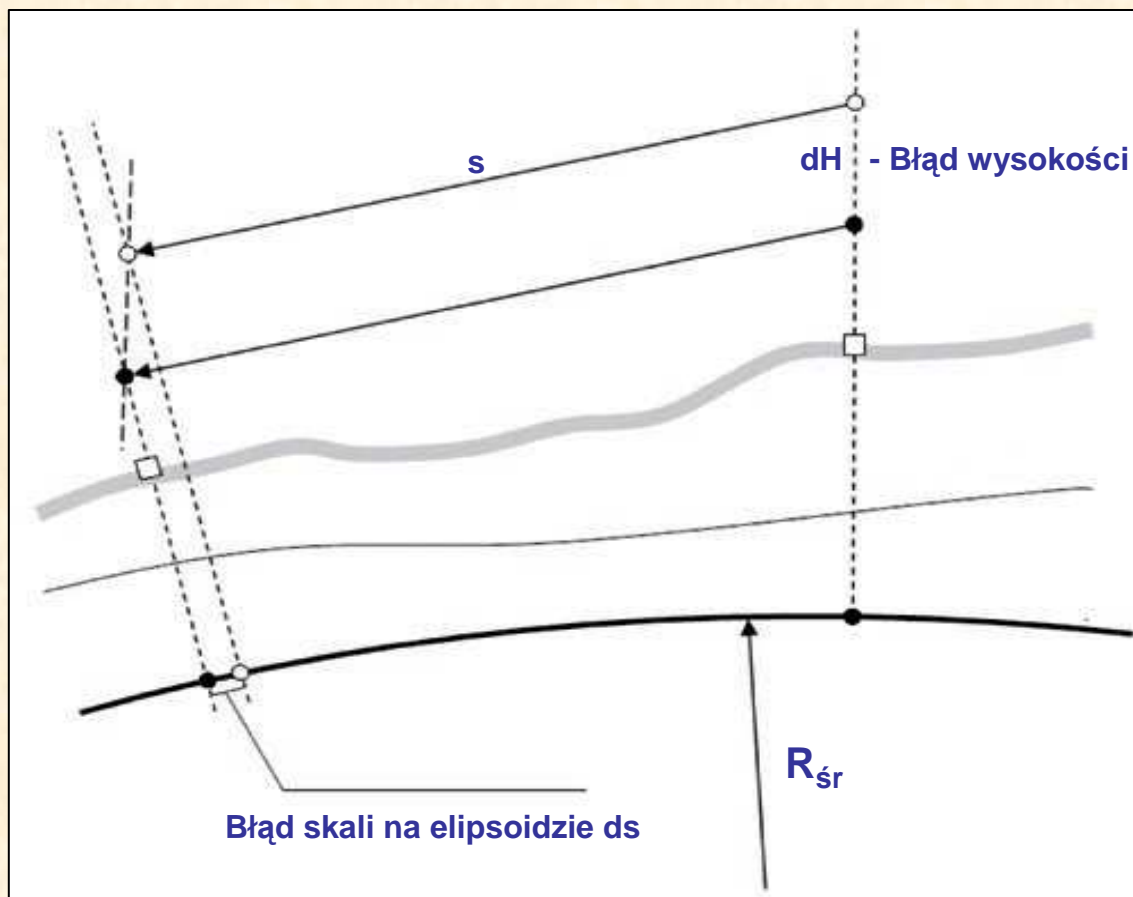
Rzutowanie wektorów na elipsoidę – wariantach A-2 i B-2

Pseudoobserwacje GNSS na elipsoidzie
 (A_g, s) - współrzędne biegunowe linii geodezyjnej o początku w punkcie P'

WPLYW BŁĘDU WYSOKOŚCI WEKTORA GPS NA SKALĘ SIECI

Przybliżone oszacowanie wpływu pionowego przesunięcia wektora na długość linii geodezyjnej

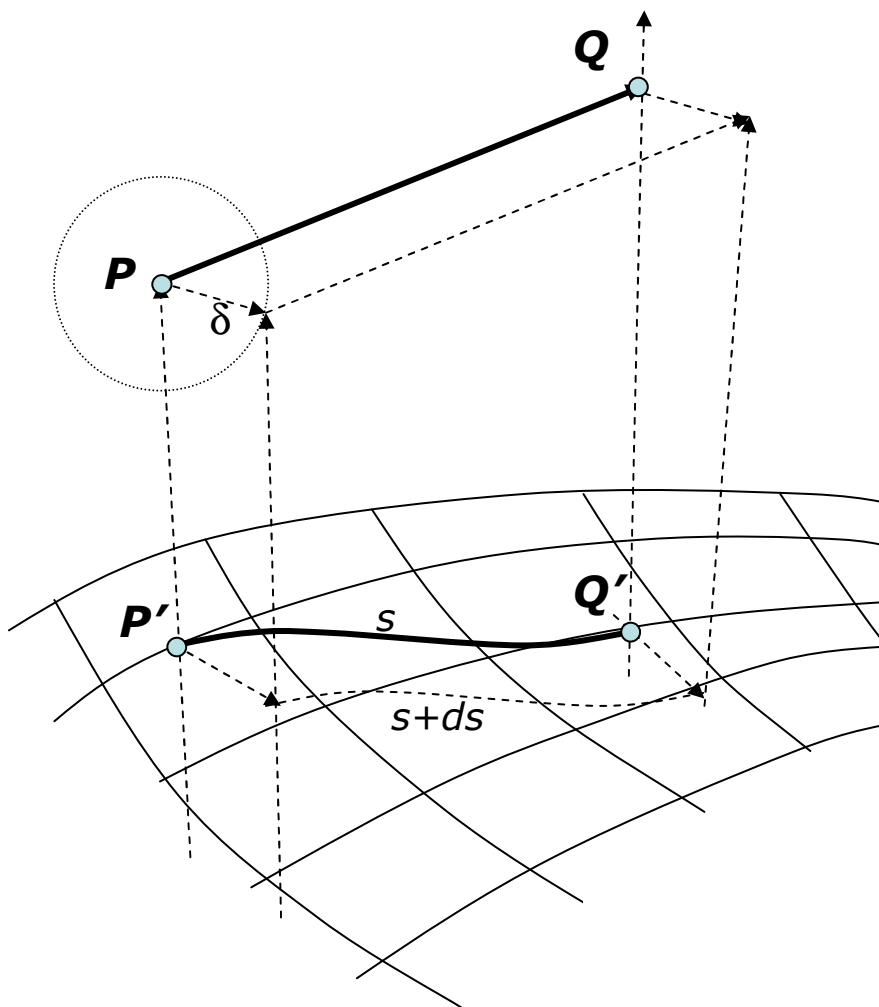
$$ds = dH * s / R_{sr}$$

Przykłady

s	dH	ds
10 km	100m	~16 cm
100 km	10m	~16 cm

WPŁYW BŁĘDU PRZESUNIĘCIA POZIOMEGO WEKTORA GPS

Przybliżone (empiryczne) oszacowanie wpływu poziomego przesunięcia wektora na długość linii geodezyjnej:

$$ds = 0.00000868 \cdot \delta \cdot s^2 \text{ [mm]}.$$

δ - błąd położenia poziomego
w metrach

s - długość linii w km

ds - zmiana długości linii geodezyjnej

Przykład:

dla $\delta = 10\text{m} \cdot k$:

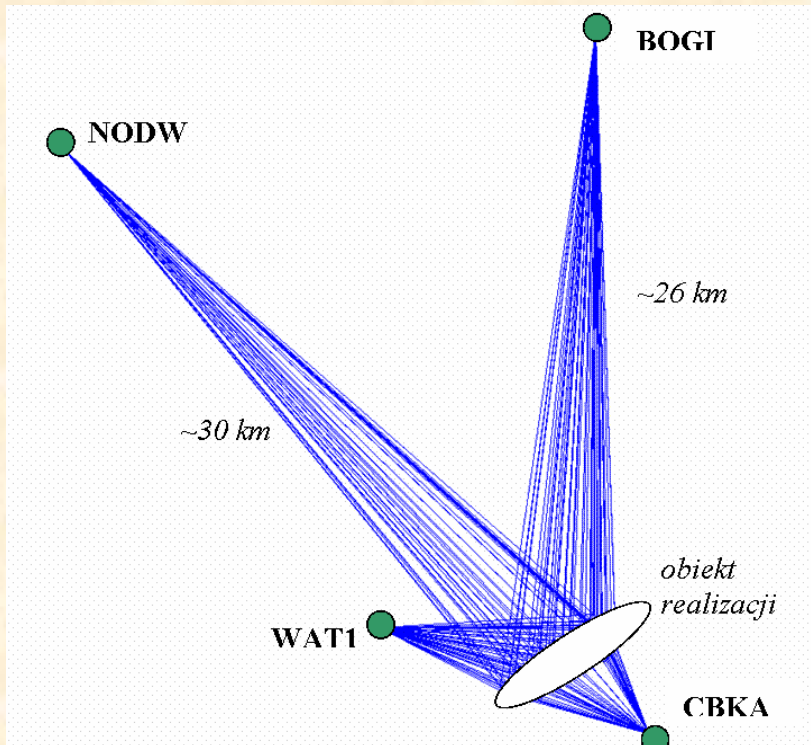
$$s = 10 \text{ km} \quad ds = 0.009 \text{ mm} \cdot k$$

$$s = 50 \text{ km} \quad ds = 0.217 \text{ mm} \cdot k$$

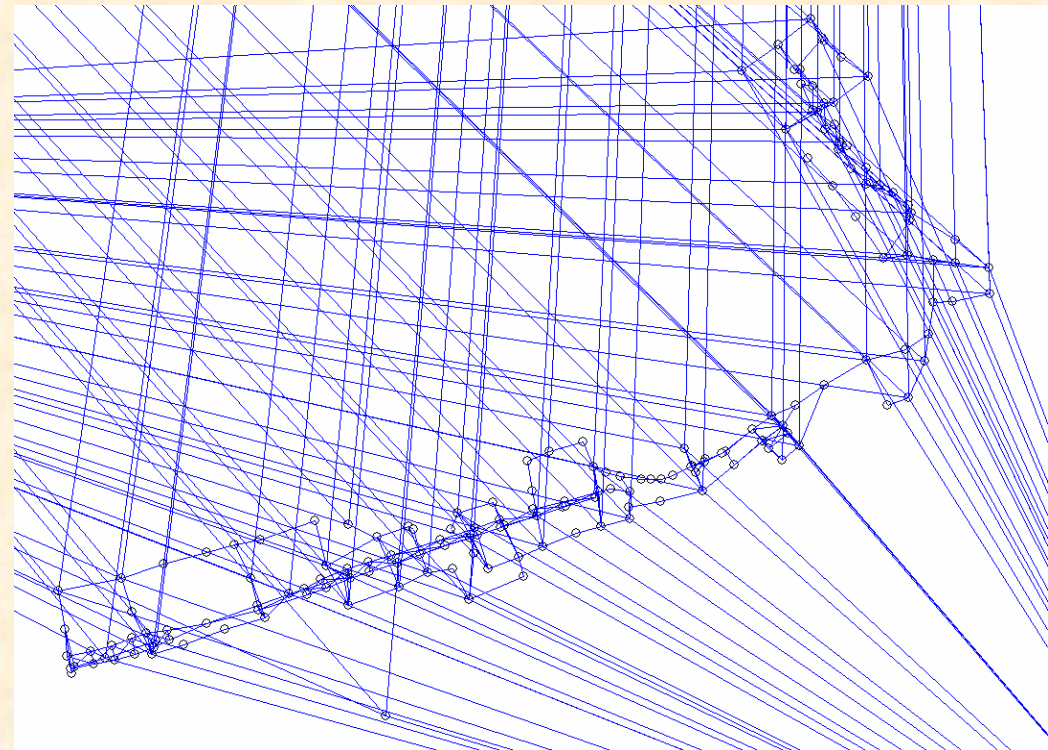
$$s = 100 \text{ km} \quad ds = 0.868 \text{ mm} \cdot k$$

$$s = 500 \text{ km} \quad ds = 21.7 \text{ mm} \cdot k$$

Przykład zintegrowanej sieci realizacyjnej dla budowy II linii metra warszawskiego

układ stacji referencyjnych, wykorzystanych do pomiaru podstawowej sieci realizacyjnej dla budowy II linii metra warszawskiego

struktura sieci zagęszczającej (klasycznej) I rzędu

Podstawowa osnowa realizacyjna II linii metra warszawskiego

Parametry wyrównania na elipsoidzie GRS-80 (ETRF'89)

Liczba wszystkich punktów sieci	lp =	46
Liczba stałych punktów nawiazania	ls =	4
Liczba punktów wyznaczanych	lr =	42
Liczba azymutów geodezyjnych (GPS)	lazg =	348
Liczba dlugosci GPS	ldg =	348
Nadwymiarowosc ukkladu obserwacyjnego	m-n =	612
GLOBALNY WSKAZNIK NIEZAWODNOSCI:	z = 0.8793	z% = 87.9%

Przecietny blad polozenia (w luku) $M_p(sr) = 0.0042$ m
Maksymalny blad polozenia (w luku) $M_p(max) = 0.0075$ m

Bład Średni jednostkowy $M_o = 0.9232$ (w. niemianowana)

Estymaty cząstkowe M_o i liczby stopni swobody:

- dla dlugosci $M_o(1) = 1.0019$ $f_1 = 306.0$
- dla azymutów $M_o(4) = 0.8370$ $f_4 = 306.0$

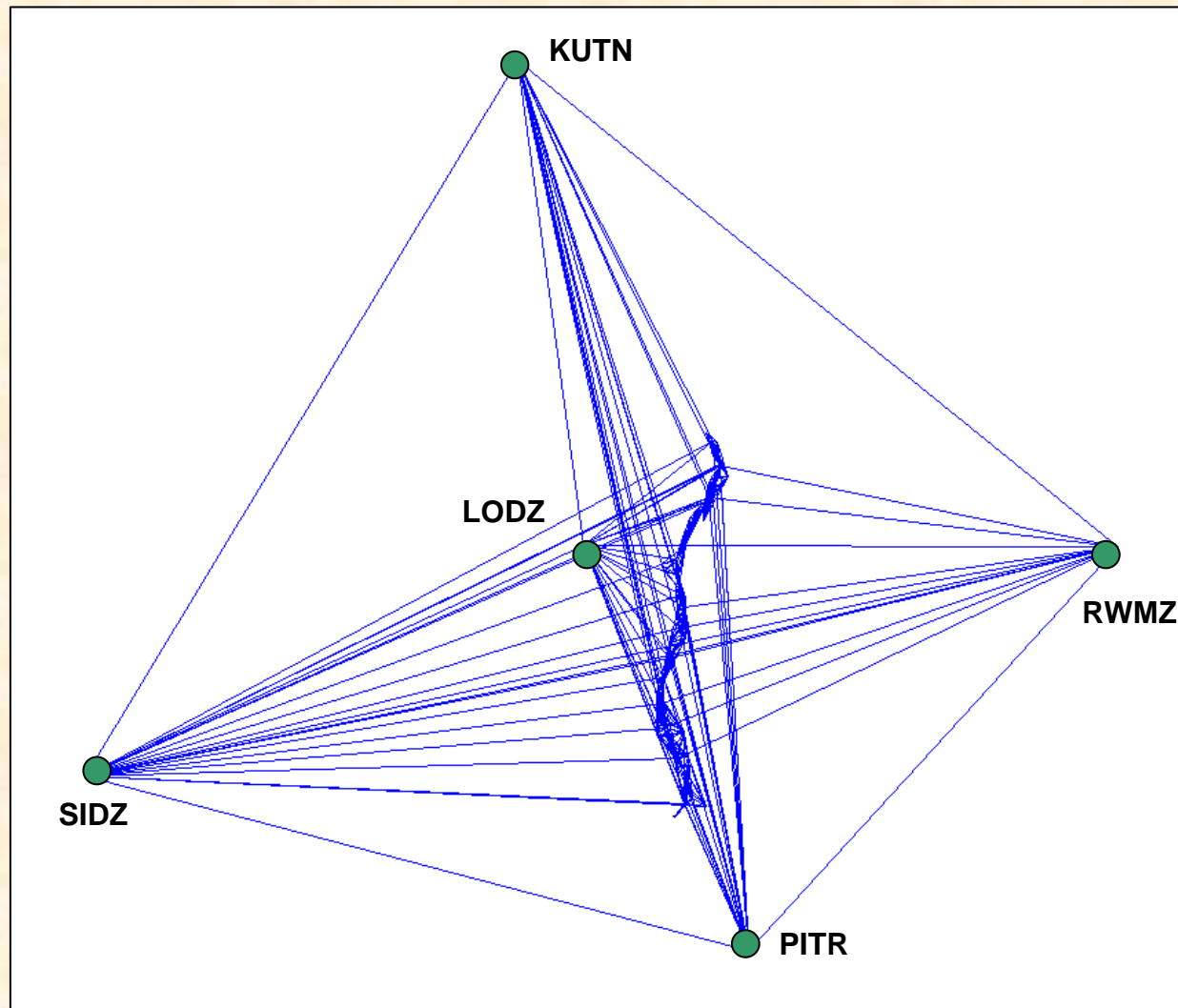
Odchyłka maksymalna dlugosci linii geodezyjnej: $vD(max.) = -0.0294$

Parametry wyrównania w układzie geocentrycznym XYZ (ETRF'89)

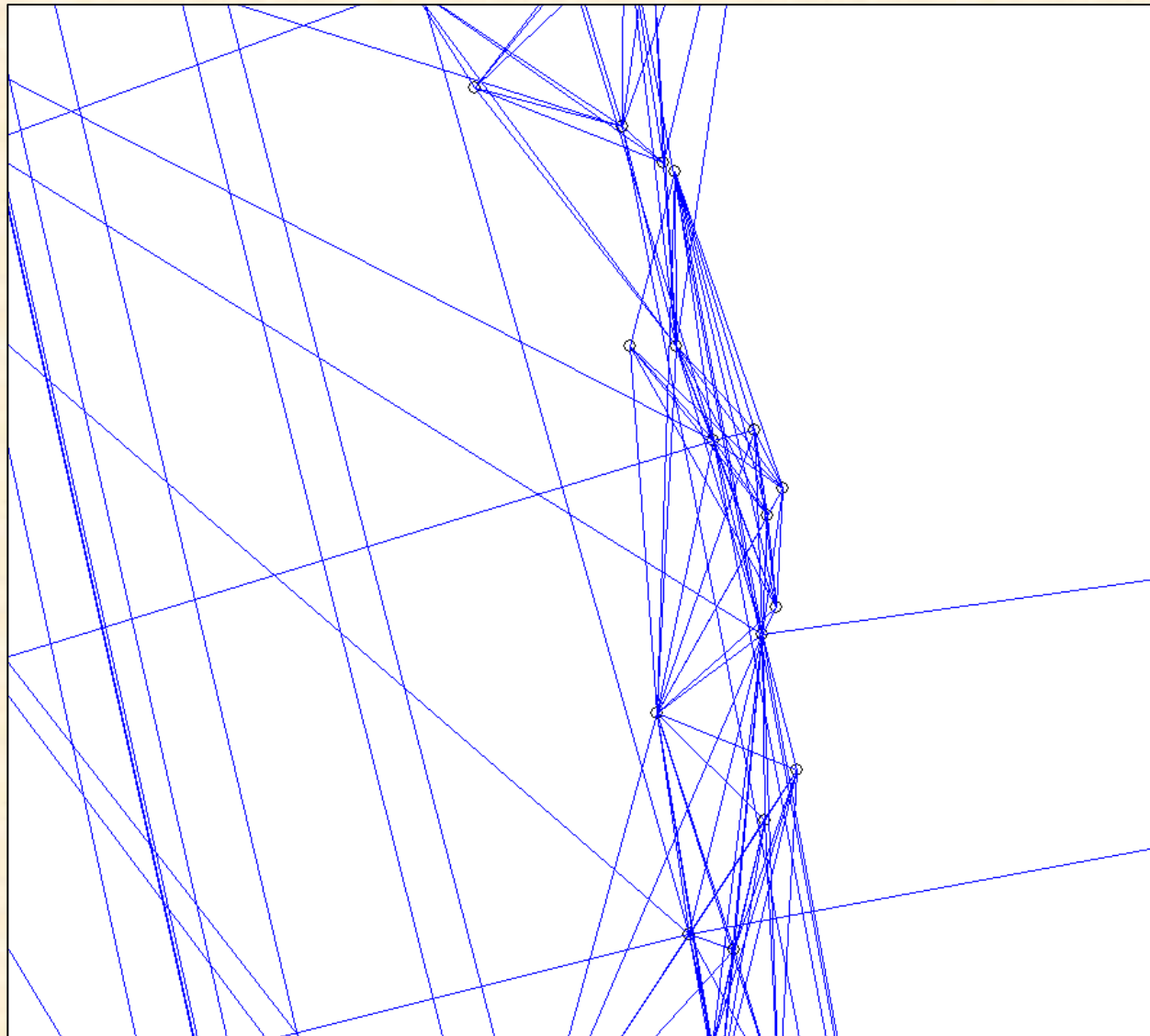
Bład sredni jednostkowy $M_o = 2.4261$

Odchyłka maksymalna dlugosci wektora: $vD(max.) = 0.1211$

**Sieć realizacyjna A1 na odcinku: STRYKÓW – TUSZYN
nawiązana do 5 stacji ASG-EUPOS**

***Sieć realizacyjna A1 na odcinku: STRYKÓW – TUSZYN
struktura geometryczna sieci***

Sieć realizacyjna A1 na odcinku: STRYKÓW – TUSZYN - parametry

PARAMETRY CAŁKOWITOLICZBOWE SIECI

Liczba wszystkich punktów sieci	lp =	88
Liczba stałych punktów nawiązania	ls =	5
Liczba punktów wyznaczanych	lr =	83
Liczba obserwacji kątowych	lka =	2
Liczba azymutów geodezyjnych (GPS)	lazg =	570
Liczba długości klasycznych	ldk =	3
Liczba długości GPS	ldg =	570
Nadwymiarowość układu obserwacyjnego	m-n =	979
GLOBALNY WSKAŹNIK NIEZAWODNOŚCI: z = 0.8550 z% = 85.5%		

Wyrównanie na elipsoidzie GRS-80 w układzie ETRF'89

Przeciętny błąd położenia	Mp(sr) =	0.0049 m
Maksymalny błąd położenia	Mp(max)=	0.0107 m
Mo =		0.94496

Wyrównanie w układzie „2000/18”

Przeciętny błąd położenia	Mp(sr) =	0.0080 m
Maksymalny błąd położenia	Mp(max)=	0.0174 m
Mo =		1.54673

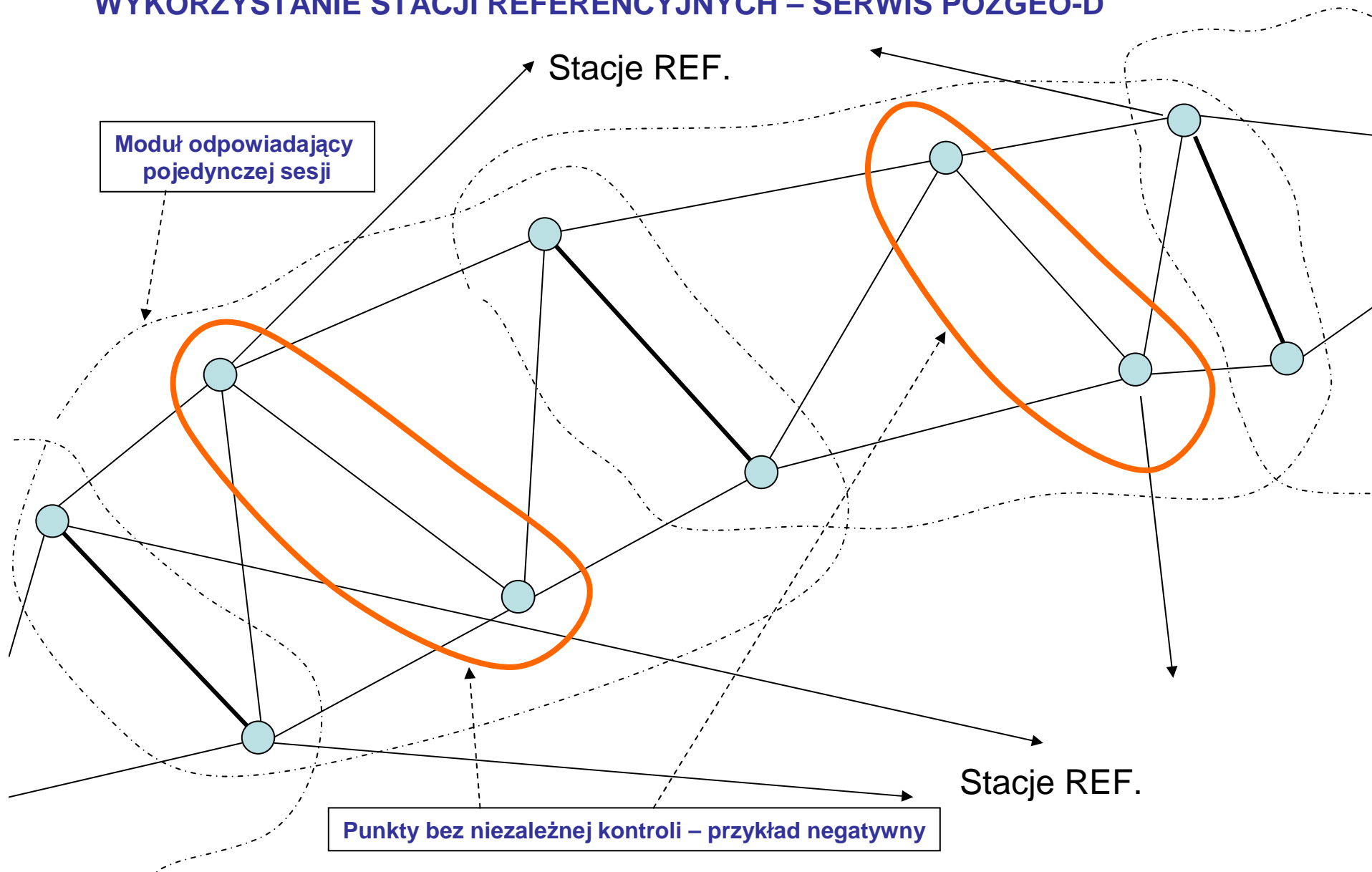

Wyrównanie w układzie 1992

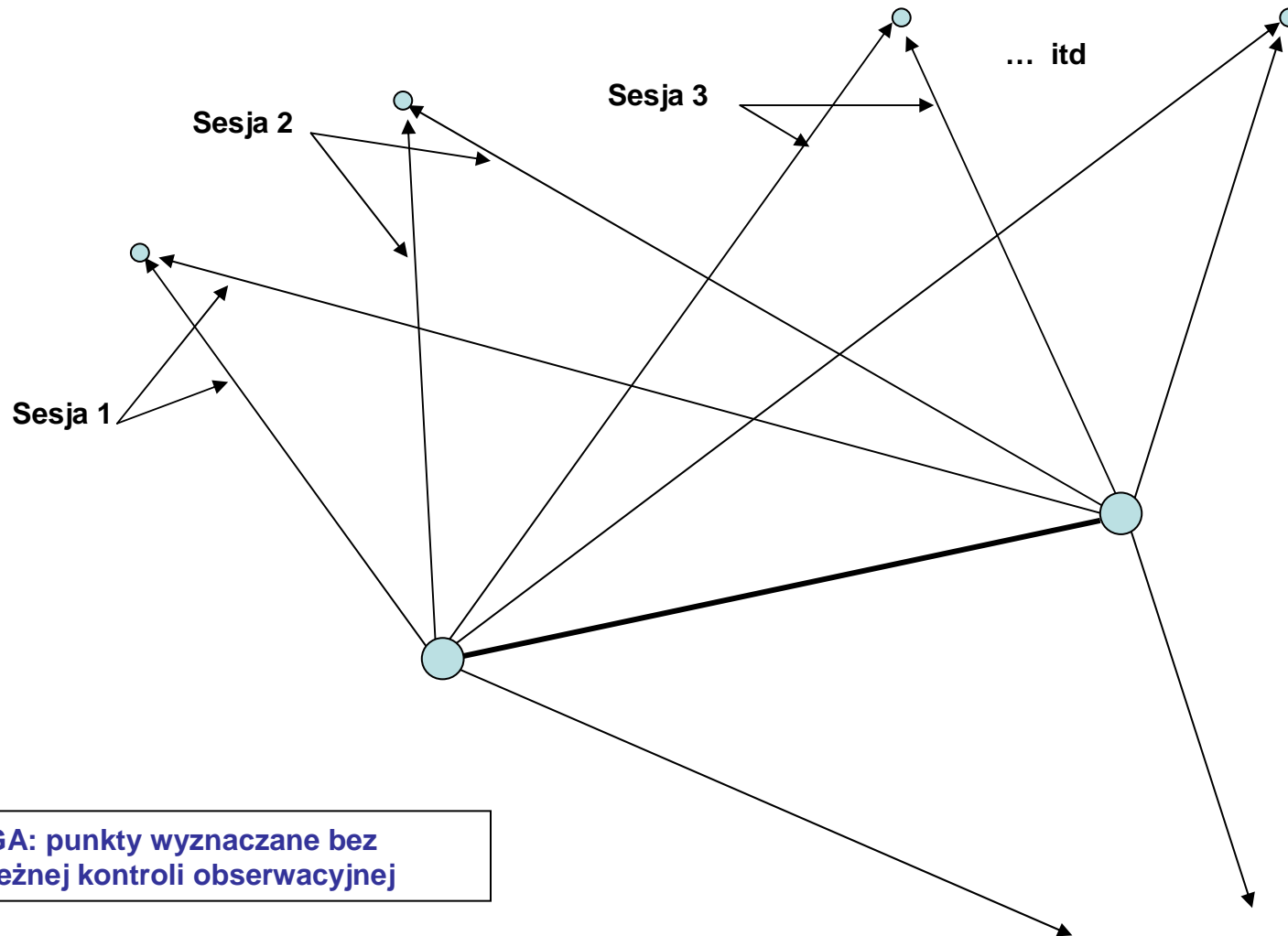
Przeciętny błąd położenia	Mp(sr) =	0.0097 m
Maksymalny błąd położenia	Mp(max)=	0.0211 m
Mo =		1.87394

SIEĆ MODULARNA GPS (np. dla realizacji trasy komunikacyjnej) WYKORZYSTANIE STACJI REFERENCYJNYCH – SERWIS POZGEO-D

**PROBLEM NIEZAWODNOŚCI W POMIARACH STATYCZNYCH GPS
(przykład negatywny: wyznaczenie punktu z wektorów tylko jednej sesji obserwacyjnej)**

**UWAGA: punkty wyznaczone bez
niezależnej kontroli obserwacyjnej**

www.asgeupos.pl

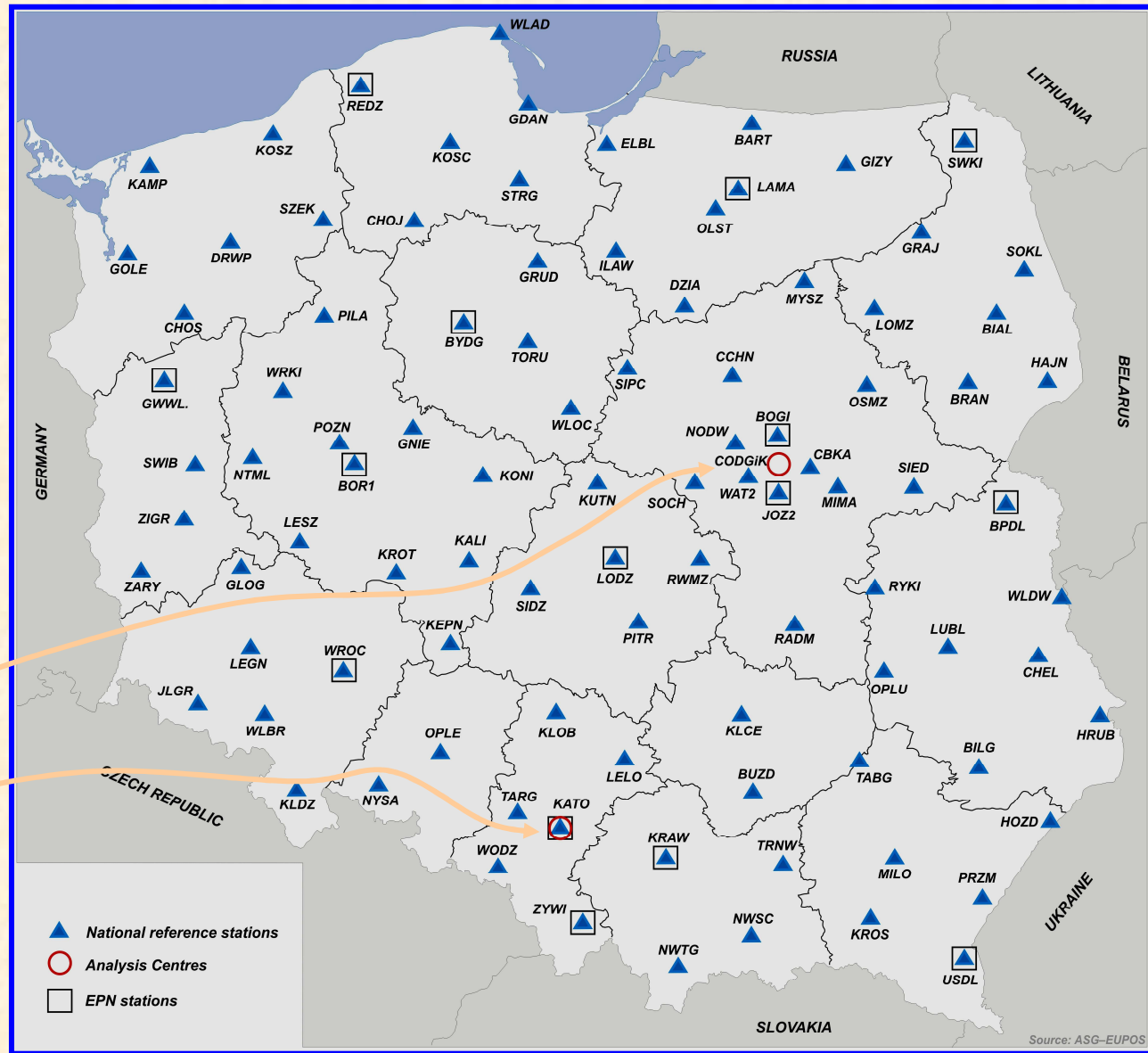
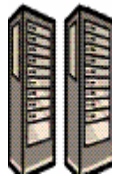
AKTYWNA SIĘĆ GEODEZYJNA

101 Stacji , w tym
15 - EPN

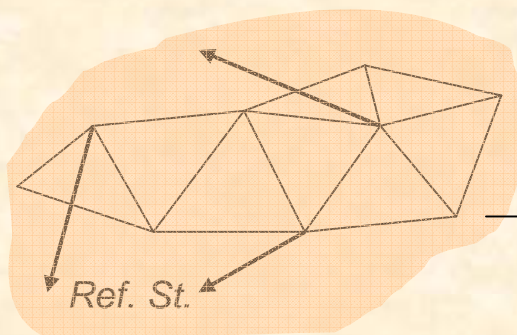
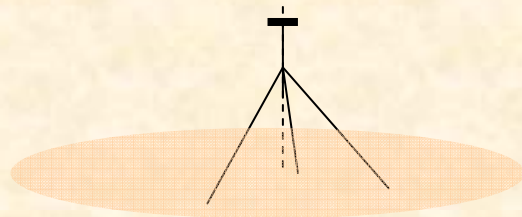
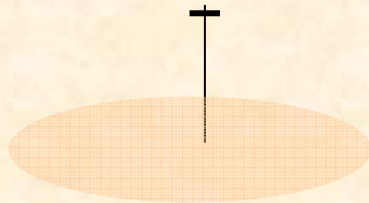
+
22 stacje zagraniczne
(SAPOS, CZEPOS,
SKPOS, LITPOS)

Centrum zarządzania
w Warszawie

Centrum zarządzania
w Katowicach

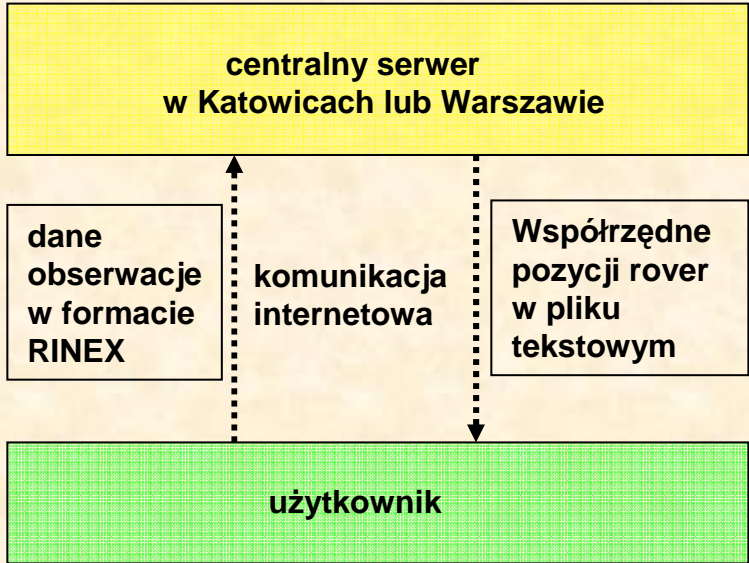
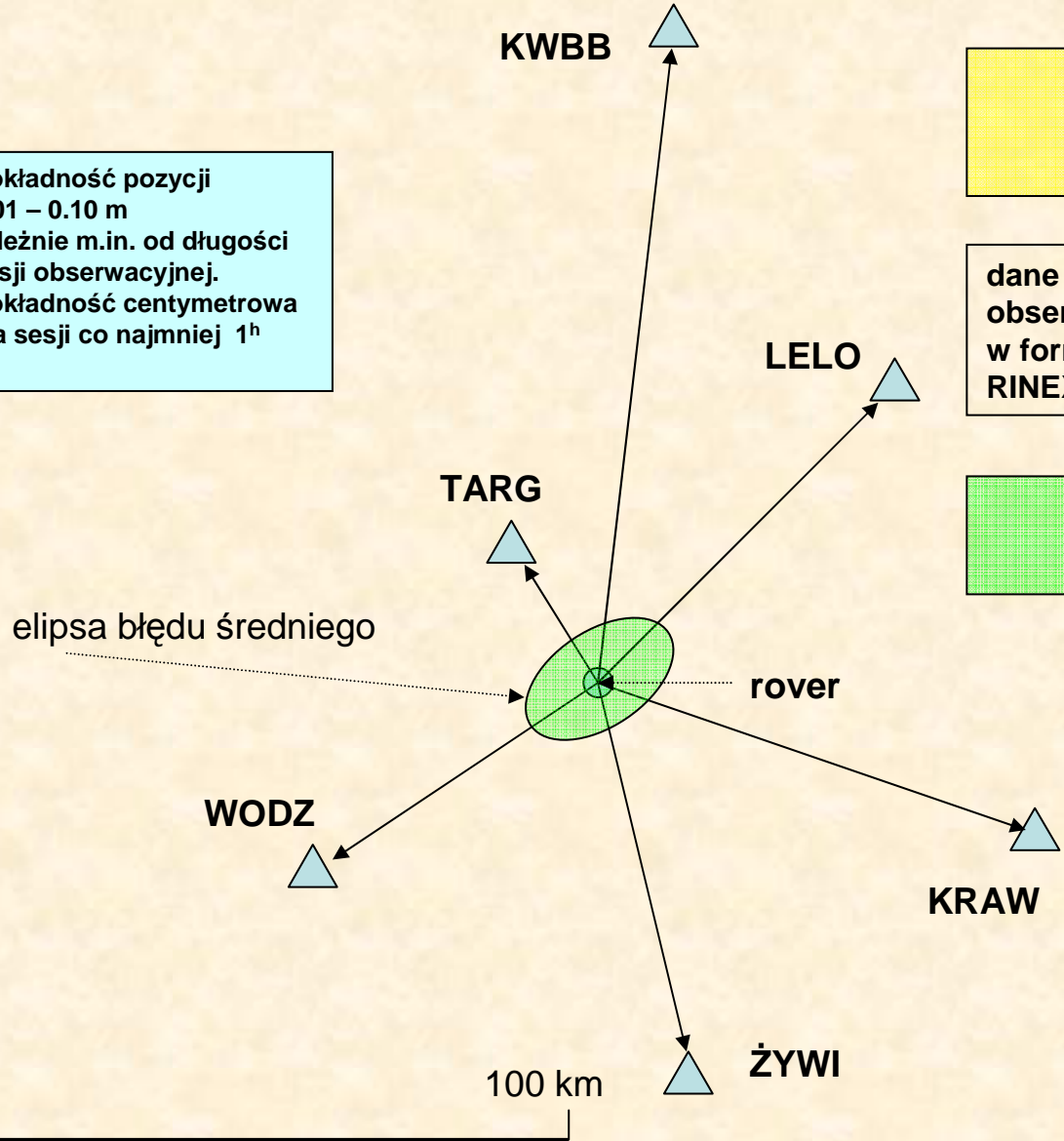
Serwisy systemu ASG-EUPOS

Nazwa Serwisu	Błąd standardowy
Serwisy czasu rzeczywistego	
NAVGIS	1.0 m
KODGIS	0.25 m
NAVGeo (RTK Modul)	0.03 – 0.05 m (w poziomie) 0.06 m (w wysokości)
Serwisy postprocessingu	
POZGeo Z modułem APPS (Automatic Postprocessing Software) oraz Modul Manualny	0.01 – 0.03 m dla odbiorników dwuczęstotliwościowych: L1, L2 – sygnały 40' Minimalny czas sesji < 0.01 m dla > 2-3h sesji obs.
POZGeo-D (RINEX – File ze stacji referencyjnych + VRS)	Według odrębnych parametrów technicznych kampanii pomiarowych. Software użytkownika.

ZASADA WYZNACZENIA POZYCJI W SERWISIE POZGEO

Dokładność pozycji
0.01 – 0.10 m
zależnie m.in. od długości
sesji obserwacyjnej.
Dokładność centymetrowa
dla sesji co najmniej 1^h

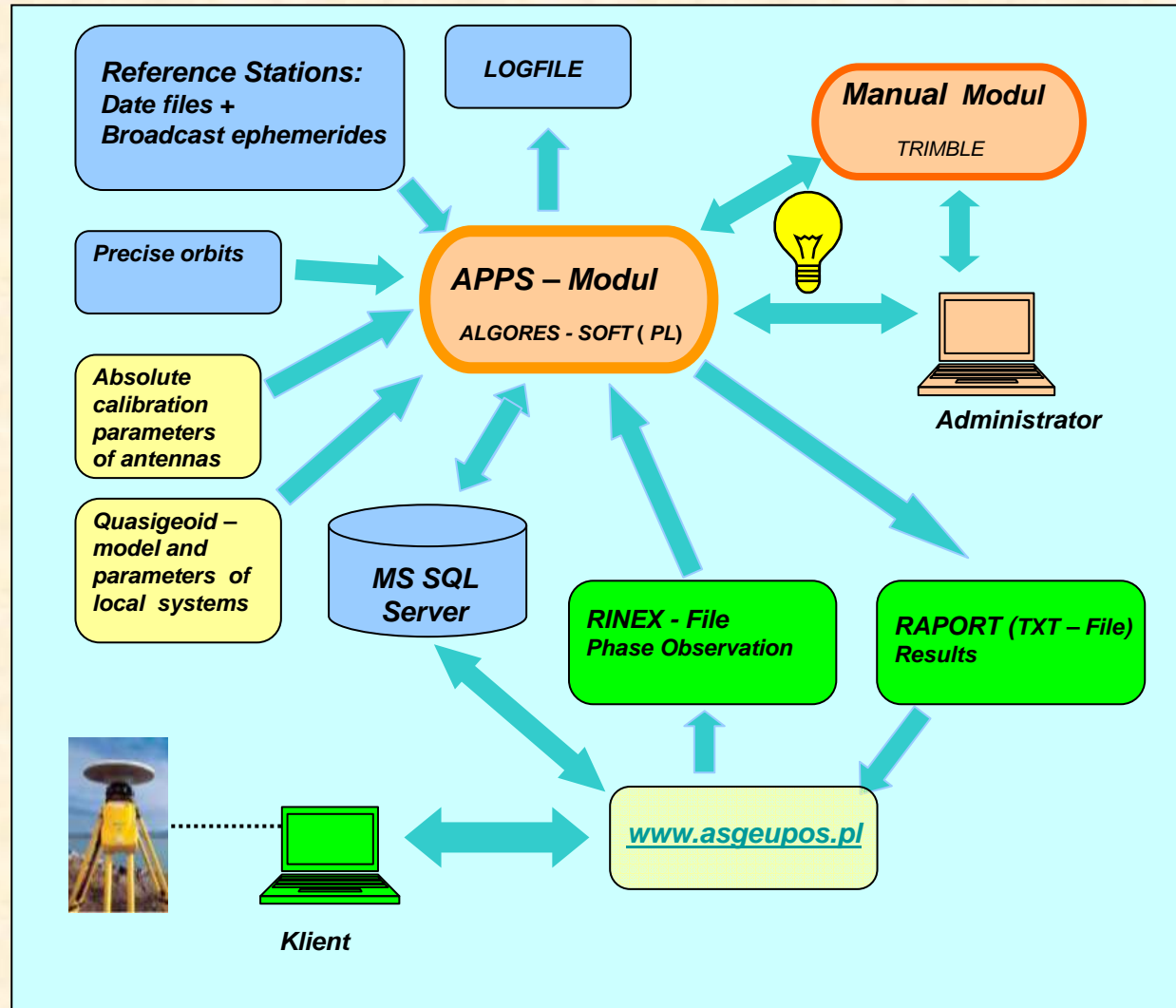

Współrzędne pozycji wyznacza się w tzw. automatycznym postprocessingu z wektorów GPS do sześciu najbliższych stacji systemu, w układach:
BLH (współrzędne elipsoidalne)
„1992” (układ jednostrefowy)
„2000” (w jednej z 4 stref)
„1965” (w jednej z 5 stref)
H’86 (układ wysokości)

SERWIS POZGEO - STRUKTURA ZEWNĘTRZNA

APPS – Ogólne założenia

- Czas Sesji: od 30' - 40' do 24h
- Max. Liczba epok: 3600 (jeśli więcej – nastąpi automatyczne „rozrzedzenie”)
- Interwał: 1 – 60 sek.
- Min. 5 Satelitów
- Liczba stacji: 3 – 6
- Kalibracje absolutne anten
- Sygnały fazowe L1, L2 (iono-free L3)
- Min. Elewacja 10°
- Model troposfery GMF (Niell, 2000) z Modified Hopfield refrakcją zenitalną

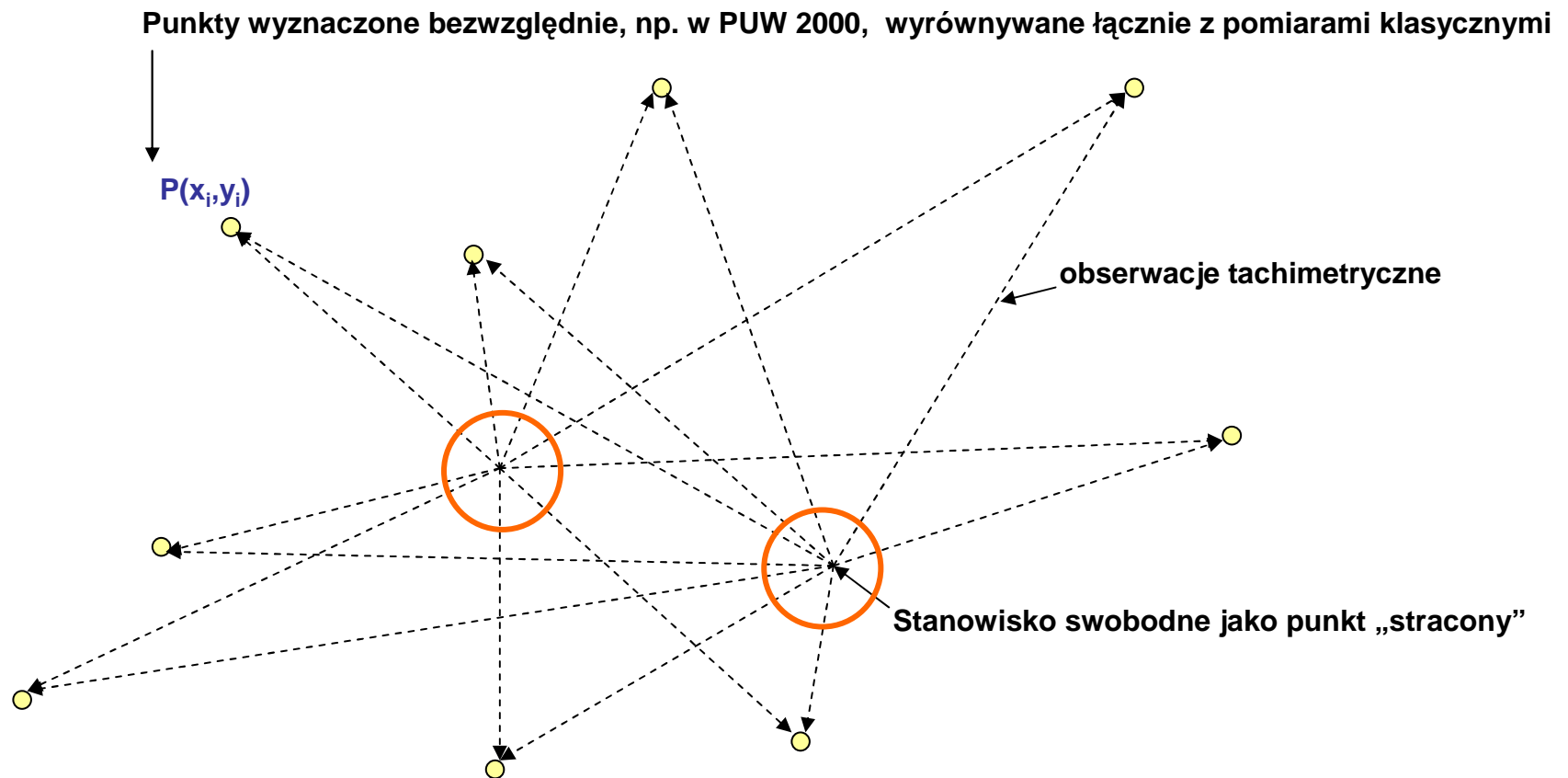
Integracja pomiarów RTK (w serwisie NAWGEO systemu ASG-EUPOS) lub POZGEO z pomiarami klasycznymi (kontrolnymi)

DANE: Współrzędne $\{ (x, y) \}$ wyznaczone metodą RTK lub POZGEO
Klasyczne pomiary kontrolne
- długości
- kąty, kierunki

ALGORYTM WYRÓWNANIA ŁĄCZNEGO Z POMIARAMI KLASYCZNYMI:

- Z obserwacji klasycznych tworzymy zbiory do wyrównania poziomej sieci geodezyjnej, np. w układzie „2000”, przyporządkowując obserwacjom odpowiednie błędy średnie.
- Ze współrzędnych z pomiarów RTK tworzymy zbiór współrzędnych punktów nawiązania z błędnościami (w typowych sytuacjach zakładamy $m_x = m_y = 0.03$ m)
- Wykonujemy program wyrównania sieci poziomej, w wyniku czego punkty pomierzone RTK otrzymują poprawione (wyrównane) współrzędne wraz punktowymi parametrami dokładności (błędami położenia).

POZYCJONOWANIE RTK LUB POZGEO w integracji z pomiarami klasycznymi Przykład zastosowania metody „swobodnego” stanowiska

Seć hybrydowa złożona z punktów wyznaczonych metodami RTK lub POZGEO o założonych błędnościach współrzędnych $m_x = m_y = 0.03$ m i obserwacji tachymetrycznych ze stanowisk swobodnych.

Wyrównania sieci w systemie GEONET oznacza wyrównanie z odrzuceniem bezbłędności współrzędnych punktów nawiązania przy czym tutaj wszystkie punkty sieci, za wyjątkiem stanowisk tachymetrycznych, pełnią taką funkcję.

ELEMENTY NIEZAWODNOŚCI W POMIARACH GPS

METODA STATYCZNA Z EWENTUALNYM WYKORZYSTANIEM SERWISU POZGEO-D

1. Wyznaczenia punktów przez wektory uzyskane w niezależnych sesjach obserwacyjnych
2. Niezależny pomiar przy wykorzystaniu serwisu RTK (NAWGEO)
3. Kontrolne pomiary klasyczne

METODA RTK Z WYKORZYSTANIEM RTK (NAWGEO)

1. Powtórne wyznaczenia przy innej inicjalizacji odbiornika
2. Włączenie do pomiaru punktów osnowy, co stanowi kontrolę rzeczywistego układu odniesienia
3. Kontrolne pomiary klasyczne

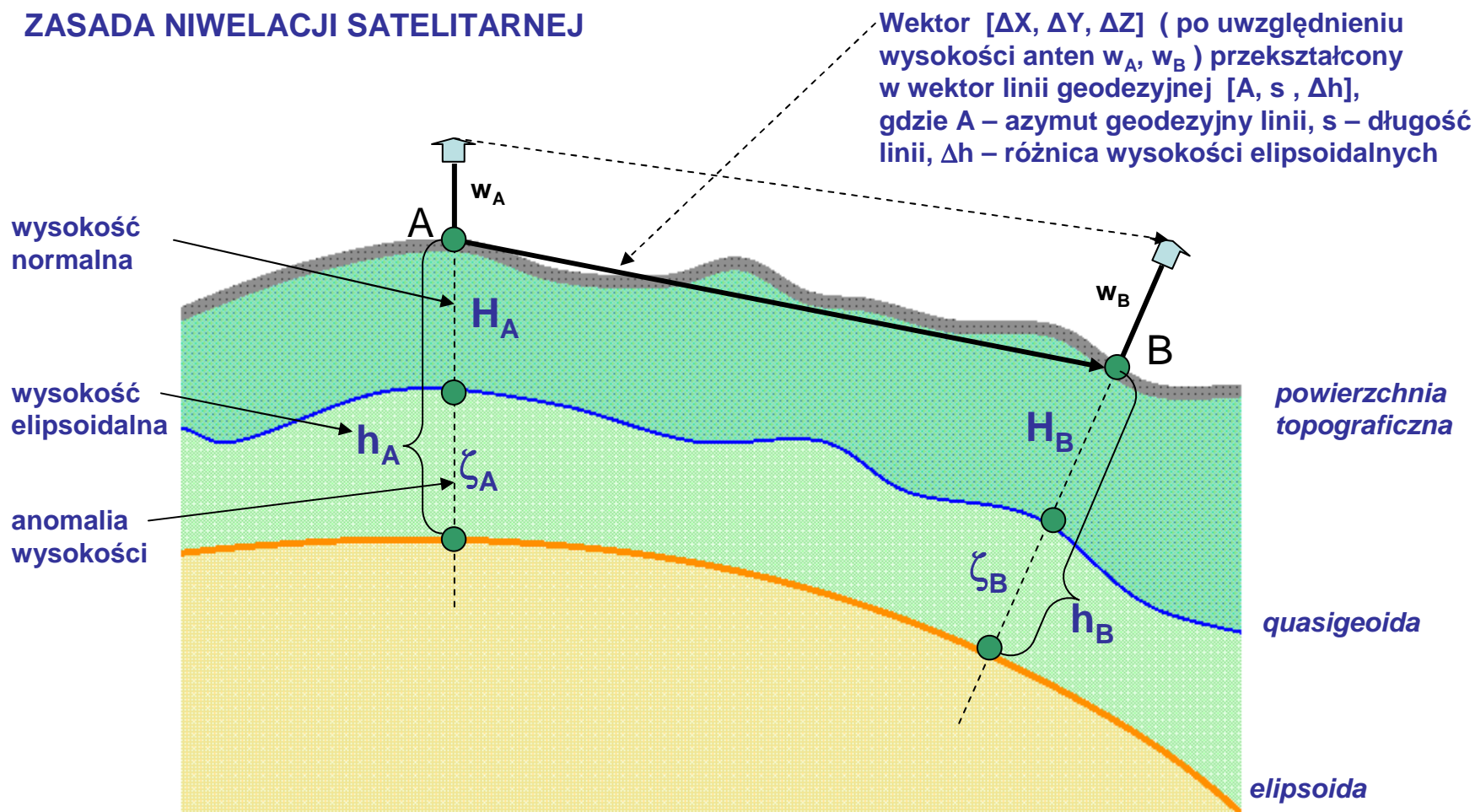
SERWIS AUTOMATYCZNEGO POSTPROCESSINGU (POZGEO)

1. Powtórne niezależne wyznaczenie punktu (w odrębnej sesji obserwacyjnej)
2. Kontrolne pomiary klasyczne lub statyczne GPS z nawiązaniem do osnów.

DOKUMENTACJA KONTROLNA:

1. W SENSIE BEZWZGLĘDNYM (wyrównania sieci lub transformacje oparte na punktach osnowy jako elementach nawiązania, dostosowania lub kontroli)
2. W SENSIE WZGLĘDNYM (wykazy różnic współrzędnych niezależnych wyznaczeń lub odchyłek miar kontrolnych)

ZASADA NIWELACJI SATELITARNEJ

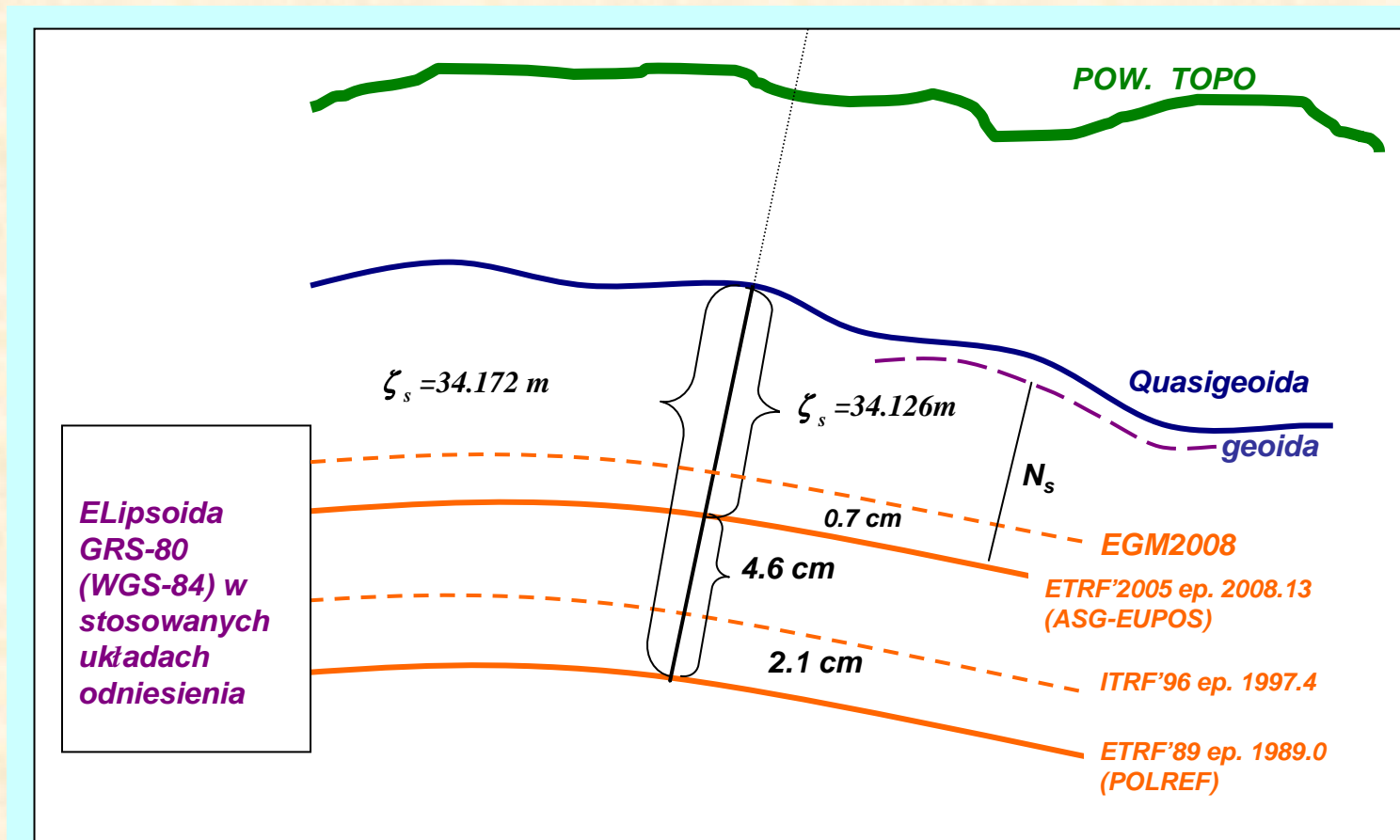
$$\Delta H_{AB} = H_B - H_A = (h_B - \zeta_B) - (h_A - \zeta_A) = (h_B - h_A) - (\zeta_B - \zeta_A) = \Delta h_{AB} - \Delta \zeta_{AB}$$

więc

$$\Delta H_{AB} = \Delta h_{AB} - \Delta \zeta_{AB},$$

gdzie Δh_{AB} – różnica wysokości elipsoidalnych z pomiarów satelitarnych
 $\Delta \zeta_{AB}$ – z numerycznego modelu quasigeoidy (zob. następny rys.)

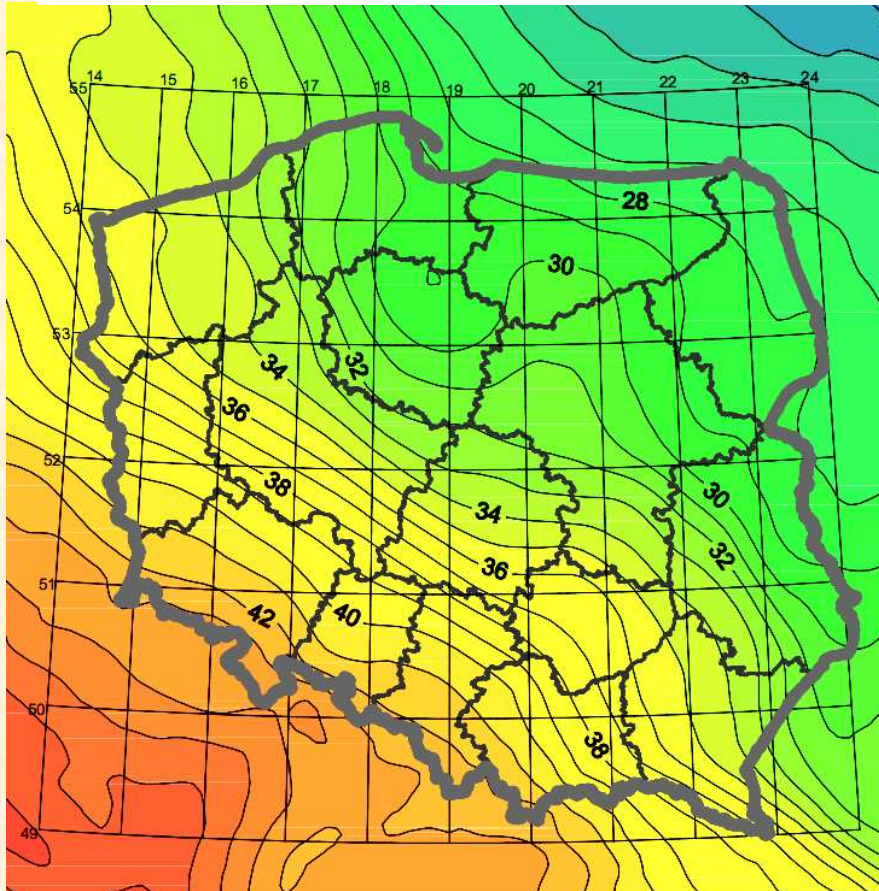
Problematyka wyznaczeń wysokości normalnych metodą niwelacji satelitarnej, w szczególności w serwisie POZGEO – kalibracje i transformacje modeli

Komentarz: teoretycznie powinna zachodzić równość potencjałów normalnego na elipsoidzie i rzeczywistego na geoidzie ($U_o = W_o$). W praktyce, system wysokościowy nie ma związku z przyjmowanymi (w latach późniejszych) układami odniesienia 3D (ETRF).

Quasigeoida GEOIDPOL-2008C utworzona na bazie modelu EGM2008 (*Pavlis i in.* NGA [http://earth-info.nga.mil/GandG/wgs84/gravitymod/egm2008/egm08_wgs84.html]) poprzez jego kalibrację na zbiorze empirycznych anomalii wysokości punktów geodezyjnych: ASG-EUPOS i sieci EUVN.

Izolinie anomalii wysokości [m]

Sieć odniesienia (satelitarno-niwelacyjna) do kalibracji quasigeoidy: 141 punktów w tym:
101 stacji **ASG_EUPOS**
40 punktów sieci **EUVN** (z kampanii 2010/11)

Etapy tworzenia GEOIDPOL-2008 A (C)

I. Wygenerowanie z modelu **EGM2008**

anomalii wysokości ζ dla

- siatki geograficznej o „oczku” 0.01°
w zakresie: B: 48° - 56° , L: 13° – 25° (962001pkt)
- punktów **ASG-EUPOS** i **EUVN** i przeliczenie:

$$(BL \zeta)_{EGM08} \Rightarrow (XYZ)_{EGM08} \text{ (grid + osnowa)}$$

II. Utworzenie zbioru empirycznych (pomiarowych) anomalii wysokości dla punktów **ASG-EUPOS** i sieci **EUVN** oraz przeliczenie:

$$\zeta = H(\text{ETRF}'2000 \text{ ep.2011}) - H_n(\text{Kronstadt '86})$$

$$(BL \zeta)_{ETRF'00} \Rightarrow (XYZ)_{ETRF'00} \text{ (osnowa)}$$

III. 3D – TRANS z korektami *Hausbrandta*:

$$(XYZ)_{EGM08} \text{ (grid+osnowa)}$$

$$(XYZ)_{ETRF'00} \text{ (osnowa)}$$

$$(XYZ)_{ETRF'00} \text{ (grid)}$$

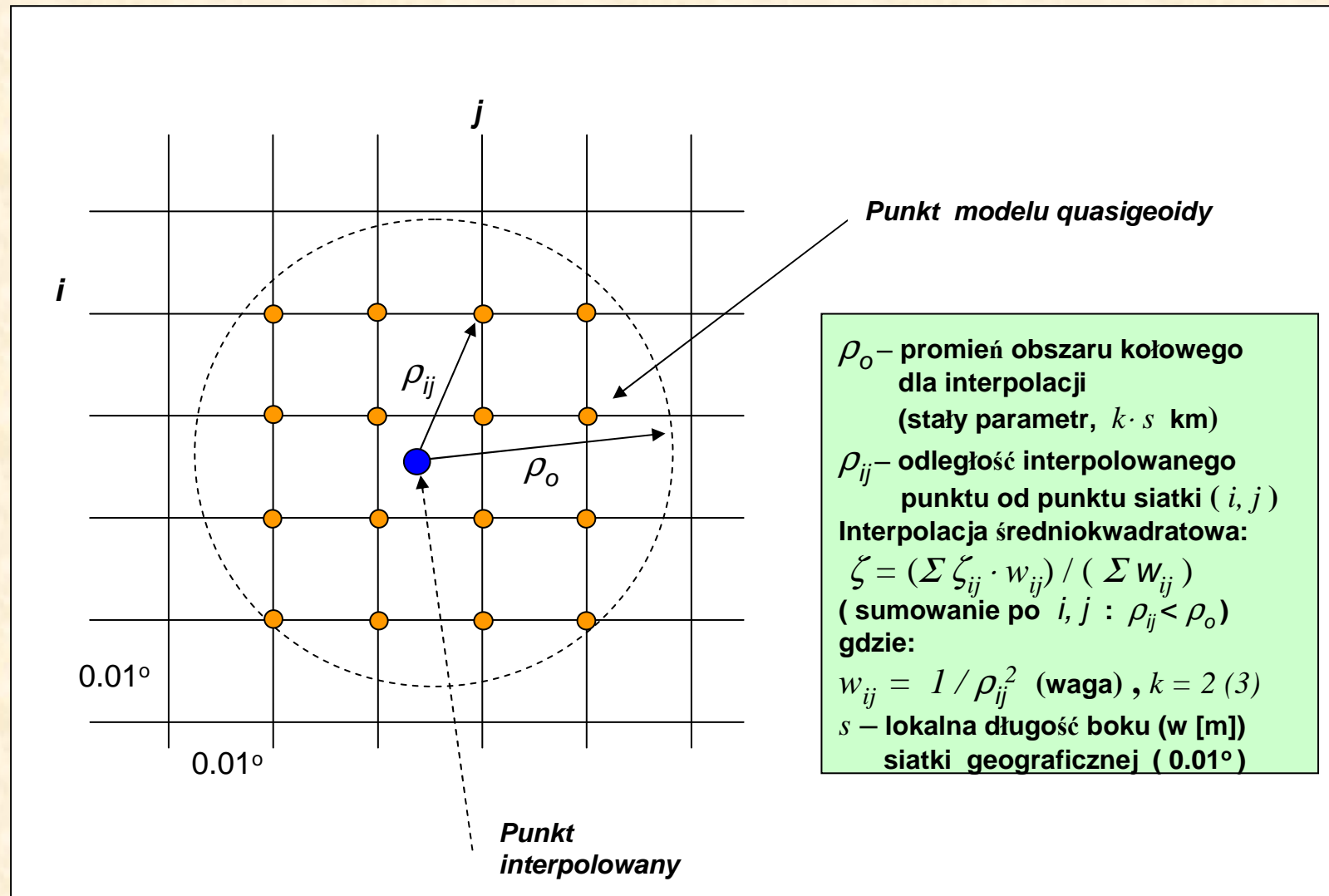
IV. Przekształcenie finalne:

Model GEOIDPOL_2008A(C):

$$(BL \zeta)_{ETRF'00} \text{ (grid)}$$

Średniokwadratowa interpolacja quasigeoidy

SYNTEZA:**Sieci hybrydowe (zintegrowane) zakładane z użyciem serwisu POZGEO-D**

- Ze względu na znaczne odległości punktów od stacji referencyjnych wyrównanie sieci zintegrowanej nie powinno być realizowane w układzie odwzorowawczym (na płaszczyźnie) lecz na elipsoidzie (we współrzędnych B, L), po przekształceniu wektorów kartezjańskich ($\Delta X, \Delta Y, \Delta Z$) w wektory linii geodezyjnych ($A^g, s, \Delta H^e$). Wyrównanie sieci w układzie „2000” lub „1992” może być obarczone błędem numerycznym, wynikającym z uproszczonej postaci wzorów na poprawki odwzorowawcze do obserwacji, nie uwzględniające znacznych długości linii geodezyjnych. Przejście z przestrzeni trójwymiarowej na powierzchnię elipsoidy powoduje równocześnie eliminację ewentualnych błędów pomiarowych GNSS o kierunku wertykalnym (w parametrach kalibracyjnych lub w pomiarze wysokości anten).
- Obserwacje klasyczne w integracji z wektorami GNSS do wyrównania na elipsoidzie powinny być zredukowane do miar elementów geometrycznych (linii geodezyjnych) na elipsoidzie.
- Dla sieci precyzyjnych punktami nawiązania powinny być wyłącznie stacje referencyjne. Stacje ASG-EUPOS reprezentują obecnie układ odniesienia ETRF'2005 na epokę 2008.13, natomiast osnowy naziemne są wyznaczone w układzie ETRF'89 (PL). Przeciętna różnica współrzędnych poziomych (np. xy2000) pomiędzy tymi układami wynosi ok. 2 cm.
- Poprawna niezawodność zewnętrzna samej sieci wektorowej GNSS wymaga aby obserwacje na każdym punkcie tej sieci były wykonane przynajmniej w dwóch sesjach obserwacyjnych, w różnych warunkach zewnętrznych. Najlepszym (fizycznie niezależnym) sposobem na uzyskanie poprawnej niezawodności zewnętrznej jest integracja pomiarów GNSS z pomiarami klasycznymi.

SYNTEZA (c.d.):

Dokładność i niezawodność pozycjonowania z użyciem serwisów POZGEO lub POZGEO-D

- Krótkie (< 30') sesje w POZGEO lub POZGEO-D nie wykluczają wprowadzenia wysokiej precyzji ale są ryzykowne ze względu na niską niezawodność wewnętrzną pozycjonowania.
- Najwyższe (milimetrowe) precyzje i dobre niezawodności wewnętrzne pozycjonowania dla wektorów o długościach (50 – 500 km) uzyskuje się metodą TD – BETA w sesjach dłuższych niż 2^h.

Pozycjonowanie POZGEO lub RTK w integracji z pomiarami klasycznymi

- Punkty wyznaczone w serwisie POZGEO lub RTK w układzie płaskim, np. PUW2000 mogą być poddane łącznemu wyrównaniu z obserwacjami klasycznymi. Współrzędne punktów traktowane są wtedy jako pseudoobserwacje z sugerowaną błędnością $m_x = m_y = 0.03\text{m}$. Przykładem efektywnych kontrolnych pomiarów naziemnych może być tachimetria ze stanowisk swobodnych.

Niwelacja satelitarna

- W celu praktycznego stosowania niwelacji satelitarnej w serwisach ASG-EUPOS proponuje się wykorzystanie modelu quasigeoidy opartym na najnowszym i najdokładniejszym modelu geopotencjalnym EGM2008, skalibrowanym na polskie sieci satelitarno-niwelacyjne do układu Kronsztad'86.
- Model skalibrowany pod nazwą GEOIDPOL_2008C w formie gotowego programu udostępniony na stronie www.geonet.net.pl. W kalibracji wykorzystano 141 punktów o największej wiarygodności w zakresie wyznaczeń wysokości normalnych (101 stacji ASG-EUPOS + 40 punktów sieci EUVN z najnowszych kampanii pomiarowych). Testy statystyczne wykazują błąd przeciętny quasigeoidy < 2 cm (dane z 393 punktów kontrolnych).

Dziękuję za uwagę

Roman J. Kadaj
geonet@geonet.net.pl
Politechnika Rzeszowska
Katedra Geodezji *im. K. Weigla*